

Frågor och svar om kyrkovalet 2017

Valhandbok

Innehåll

Frågor och svar om kyrkovalet 2017 – en sammanfattning.....	3
Demokratin i Svenska kyrkan.....	7
Detta går vi till val på i kyrkovalet 2017	10
Fastställande och inrapportering av S-listorna	12
Vad krävs för vi ska lyckas?.....	13
Tidplan för kampanjförberedelser	15
Arbetarekommunens planering av kyrkovalet.....	17
UNDERLAG FÖR ARBETAREKOMMUNENS AKTIVITETSPLAN I KYRKOVALET 2017	21
Kyrkopolitiskt program 2018-2021	24
En öppen och välkomnande folkkyrka	25
En kyrka som står upp för alla människors lika värde och rätt	27
En kyrka som vill vara Sveriges bästa arbetsgivare	29

Frågor och svar om kyrkovalet 2017 – en sammanfattning

1. När äger kyrkovalet rum och vad måste vi hinna förbereda?

Kyrkovalet äger rum **söndagen den 17 september 2017** med möjlighet till förtidsröstning i alla pastorat den 4-17 september. Då har mer än 5 miljoner människor – alla Svenska kyrkans medlemmar som är 16 år eller äldre – rösträtt. Efter den strukturförändring som skedde från och med kyrkovalet 2013 är det tre direktval som äger rum samtidigt, nämligen till:

- **kyrkomötet** (nationell nivå)
- **stiftsfullmäktige** (13 st. på regional nivå)
- **kyrkofullmäktige** (omkring 800 på lokal nivå, dvs. i församling eller pastorat)

I s-föreningar, arbetarekommuner och partidistrikt pågår nu förberedelserna för fullt. Med ett valdeltagande på cirka 12-13 % är kyrkovalet ett utpräglat mobiliseringsval. För att lyckas väl den 17 september 2017, lägger Socialdemokraterna kraften på att:

- **rekrytera kandidater som våra väljare har förtroende för**
- **ta fram lokala kyrkovaletsprogram som engagerar**
- **analysera partiets lokala väljarpotential och planera noggrant**
- **använda effektiva metoder för att mobilisera S-sympatisörerna**

2. Vad går Socialdemokraterna till val på 2017?

För Socialdemokraterna ingår kyrkopolitiken i vår arbete för ett Sverige där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Den 1 december 2016 antog partistyrelsen det kyrkopolitiska programmet inför valet 2017. I programmet tas tre grundområden upp.

För det första vill vi att Svenska kyrkan ska vara en öppen och välkomnande folkkyrka. En öppen folkkyrka ska ha plats för alla, oavsett var man befinner sig på trons väg. Det ska vara enkelt att få kontakt med Svenska kyrkan, och kyrkan ska finnas nära till hands. Svenska kyrkan ska erbjuda ett rikt och varierat gudstjänstliv.

För det andra vill vi att Svenska kyrkan ska fortsätta utvecklas som en kyrka som står upp för alla människors lika värde och rätt. Att stå upp för människovärdet och ta ansvar för skapelsen är grundläggande för Svenska kyrkan. Det innebär att kyrkan ska bejaka alla former av mellanmänsklig samvaro som är ett ömsesidigt uttryck för kärlek. Likaså ska kyrkan stå upp för allas rätt till sin etniska, könsmissiga och religiösa identitet.

För det tredje vill vi att kyrka ska sträva efter att vara Sveriges bästa arbetsgivare. Mer än 20 000 personer är anställda inom Svenska kyrkan. Därmed är Svenska kyrkan en stor arbetsgivare, vilket ställer krav på en utvecklad arbetsgivarpolitik. Anställda har rätt till en god arbetsmiljö, möjligheter till utveckling och kompetensförstärkning.

Unga ska uppleva Svenska kyrkan som en bra och intressant arbetsgivare. Dessutom upphandlar kyrkan tjänster från andra arbetsgivare för stora summor. Också för dem som arbetar hos dessa leverantörer ska kyrkan ställa krav på bra arbetsvillkor

3. Vad gäller för rösträtt och valbarhet i kyrkovalet?

Svenska kyrkan har beslutat att alla medlemmar som är 16 år eller äldre ska ha rösträtt i kyrkovalet, vilket innebär att tiotusentals av Sveriges gymnasieungdomar har chans att rösta för första gången i livet den 17 september 2017.

För att vara valbar måste man dock ha fyllt 18 år. Svenska kyrkan tillämpar dessutom begränsad valbarhet för vissa yrkeskategorier på olika nivåer. Läs mer på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval.

4. Hur många kandidater behövs och vad gäller för S-listorna?

I kyrkovalet 2013 ställde Socialdemokraterna upp med egen lista i mer än hälften av församlingarna/pastoraten. Av våra cirka 8 000 kandidater var det över 6 600 som blev valda till ett förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

Att ställa upp med en egen S-lista på lokal nivå, är den mest avgörande faktorn för Socialdemokraternas förmåga att mobilisera S-sympatisörer att rösta i kyrkovalet.

Andra viktiga framgångsfaktorer är att S-listorna i kyrkovalet är långa, varvade, åldersblandade, erfarenhetsblandade och med engagerade kandidater.

Angeläget är att samtliga listor är registrerade i gkand, det digitala kandidatsystemet, senast den 15 april och att underskrivna kandidatförsäkringar är inskickade till ansvarigt stift senast **måndag 15 april**. Denna deadline är definitiv, och arbetarekommuner och partidistrikt måste se till att den demokratiska processen i partiet är klar i så god tid att alla registreringar hinner göras och inte minst att kandidatförklaringarna blir underskrivna och inskickade till stiftskanslierna.

5. Hur tas S-listorna fram och vem ansvarar för vad?

Processerna kring nomineringar, valberedningsarbetet och fastställande av S-listor i kyrkovalet regleras av Socialdemokraternas partistadgar. Beroende på hur Svenska kyrkans församlings- och stiftsgränser går blir det mer eller mindre komplicerat. Men vi har väl fungerande rutiner.

Varje partidistrikt ska ha en företrädare (försteombudsmannen eller annan medarbetare som denne har delegerat uppgiften till) som rapporterar in stifts- och kyrkomöteslistorna.

Partidistriktet har också ansvar för att kvalitetssäkra alla kyrkofullmäktigelistor som fastställs av arbetarekommuner och s-föreningar. I och med det nya digitala kandidatregistreringssystemet kan partidistriktets företrädare utse ”ombud” som får möjlighet att logga in i gkand.svenskakyrkan.se och där registrera listor för de församlingar de fått delegation att hantera. Delegationen ges av partidistriktets företrädare. Värt att notera är att även om kandidat- och valedelsregistreringen numera är digital, så ska kandidatförsäkran (den blankett varje kandidat ska skriva under) ska skickas in i pappersform till stiftskansliet.

Socialdemokraternas nationella ombud är Lars G Linder med Moa-Lisa Fransson som ersättare. Lars nås på lars.linder@socialdemokraterna.se eller 0730-86 84 30.

6. Vilka är våra mål och vad krävs för att nå dem?

Målet för kyrkovalet 2017 är att Socialdemokraterna går framåt i samtliga valkretsar.

Målet för Kyrkovalet är:

- 200 000 röster i valet till kyrkomöte (valet 2013: 199 588 röster, vilket var 29,4% av antalet röster)
- Minst 75 procent av de socialdemokratiska medlemmar som också är medlemmar i Svenska kyrkan har röstat i kyrkovalet (mäts i via Medlemspanelen före och efter valet)
- Minst 6 000 socialdemokrater kandiderar till uppdrag i Svenska kyrkan i valet 2017
- Vara en förvaltare som stärker och tydliggör valorganisationen inför de allmänna valen 2018

7. Hur samordnas planeringen av kyrkovalet?

Partistyrelsen förespråkar att vi bedriver kyrkovalet under tre veckor med tydlig inriktning på att mobilisera S-sympatisörer. Startskottet skulle därmed gå i slutet av augusti 2017.

Period	KYRKOVALET 2017
Andra halvan av AUGUSTI	Regionala valupptakter Partidistriktet går igenom metoderna för S-mobilisering repeterar ansvarsfördelningen mellan organisationsnivåer och personer.
VECKA 34–35	Lokala valupptakter Arbetskommunerna sätter fart på effektiva och roliga metoder för mobilisering av medlemmar och S-sympatisörer på orten.
VECKA 35–37	Kyrkovalkampanj med fokus på S-mobilisering Vi genomför de planerade aktiviteterna för mobilisering av partimedlemmar och S-sympatisörer.
Lördagen den 16 SEPTEMBER	Push för kyrkovalet på ev. arrangemang av typen ”Ett år kvar till valet!”
Söndagen den 17 SEPTEMBER	KYRKOVALET Mobiliseringsaktiviteter in i det sista!
Måndagen den 18 SEPTEMBER	Vi kommunicerar framgång och sätter igång partiets höstkampanj! Kontakta media och visa hur kartan blev ännu rödare i kyrkovalet!

10. Var finns det mer material att hämta?

Besök www.socialdemokraterna.se/svenskakyrkan! Och gör det ofta!

Demokratin i Svenska kyrkan

Direkta val till Svenska kyrkans olika nivåer

Kyrkovalet äger rum **söndagen den 17 september 2017** med möjlighet till förtidsröstning i samtliga röstningslokaler 4-17 september. Då har mer än 5 miljoner människor – alla Svenska kyrkans medlemmar som är 16 år eller äldre – rösträtt. Det är tre direktval som äger rum samtidigt, nämligen till:

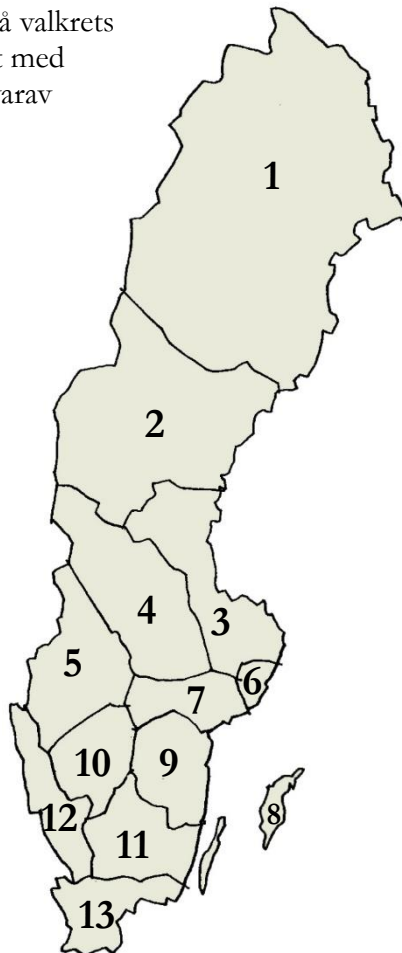
- **kyrkomötet** (nationell nivå)
- **stiftsfullmäktige** (13 st. på regional nivå)
- **kyrkofullmäktige** (cirka 800 på lokal nivå, dvs. i församling eller pastorat)

I dagsläget är det cirka 6 600 socialdemokratiska partimedlemmar som har förtroendeuppdrag inom Svenska kyrkan runt om i landet. Därmed är vårt parti den största nomineringsgruppen.

Svenska kyrkans 13 stift och Socialdemokraternas 26 partidistrikt

Stiftsfullmäktige är det högsta beslutande organet i stiftet.

Varje stift utgör också valkrets i valet till kyrkomötet med sina 251 ledamöter, varav två är vikta för Visby stift och två för utlandskyrkan. För Socialdemokraterna innebär det att de flesta listor till kyrkomötet är en gemensam angelägenhet för två eller flera partidistrikt, som i sin tur kan ha intressen i flera stift.

- 1. LULEÅ STIFT**
Norrbottens PD
Västerbottens PD
- 2. HÄRNÖSANDS STIFT**
Västernorrlands PD
Jämtlands läns PD
- 3. UPPSALA STIFT**
Uppsala läns PD
Gävleborgs PD
Stockholms läns PD
- 4. VÄSTERÅS STIFT**
Västmanlands PD
Dalarnas PD
Örebro läns PD
- 5. KARLSTADS STIFT**
Värmlands PD
Norra Älvsborgs PD
Örebro läns PD
- 6. STOCKHOLMS STIFT**
Stockholms AK
Stockholms läns PD
- 7. STRÄNGNÄS STIFT**
Sörmlands PD
Örebro läns PD
Stockholms läns PD
- 8. VISBY STIFT**
Gotlands PD
- 9. LINKÖPINGS STIFT**
Östergötlands PD
Kalmar läns PD
Jönköpings läns PD
- 10. SKARA STIFT**
Skaraborgs PD
Södra Älvsborgs PD
Norra Älvsborgs PD
Jönköpings läns PD
- 11. VÄXJÖ STIFT**
Kronobergs PD
Jönköpings läns PD
Kalmar läns PD
Hallands PD
- 12. GÖTEBORGS STIFT**
Göteborgs PD
Bohusläns PD
Södra Älvsborgs PD
Hallands PD
- 13. LUNDS STIFT**
Skånes PD
Blekinge PD

Partidistriktet med samordningsansvar inom stiftet är markerat med fetstil

Kyrkomötet – Svenska kyrkans högsta beslutande organ på nationell nivå

Det kyrkopolitiska landskapet skiljer sig från det allmänpolitiska genom att inte bara de välkända riksdagspartierna och deras avnämare deltar, utan också nomineringsgrupper som har bildats av andra rörelser inom Svenska kyrkan. Den första och största är POSK, vilket betyder Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan. Ur den har sedan Öppen kyrka – en kyrka för alla och Frimodig kyrka uppkommit. Dessutom har Sverigedemokraterna växt stadigt sedan kyrkovalet 2001, liksom Miljöpartister i Svenska kyrkan sedan kyrkovalet 2005. I det senaste kyrkovalet, år 2013, gick vi socialdemokrater framåt och ökade med två mandat till 73 av kyrkomötets totalt 251 (varav 2 utses av utlandsförsamlingarna).

Nomineringsgrupp	Val 2013			Val 2009		
	%	Antal	Mandat	%	Antal	Mandat
<u>Arbetspartiet - Socialdemokraterna</u>	29,37	199588	73	28,32	186234	71
<u>Borgerligt alternativ</u> (2009: Moderaterna)	12,57	85386	31	16,18	106383	41
<u>Centerpartiet</u>	11,90	80841	30	13,78	90620	34
<u>Fria liberaler i Svenska kyrkan FiSK</u>	3,29	22350	8	5,26	34580	13
<u>FRIMODIG KYRKA</u>	4,76	32313	12	5,08	33425	13
<u>Kristdemokrater i Svenska kyrkan</u>	4,76	32319	12	6,99	45991	18
<u>Kyrklig samverkan i Visby stift</u>	0,18	1239	1	0,17	1090	1
<u>Miljöpartister i Svenska kyrkan</u>	4,69	31880	12	3,16	20764	8
<u>Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan</u>	15,26	103665	38	13,16	86567	33
<u>SPI Seniorpartiet</u>	0,22	1505	0	0,44	2872	1
<u>Sverigedemokraterna</u>	5,97	40571	15	2,86	18815	7
<u>Vänstern i Svenska Kyrkan</u>	2,36	16057	6	1,25	8218	3
<u>ÖPPEN KYRKA -- en kyrka för alla</u>	4,63	31479	11	3,28	21568	8

Konfliktfrågor i kyrkopolitiken just nu

För närvarande är på nationell nivå huvudsakligen följande tre områden centrala för oss socialdemokrater i den kyrkopolitiska debatten:

1. Folkkyrka eller elitkyrka.

Våra motståndare i kyrkan tycker att ens värde i kyrkan bygger på ens teologiska skolning. En liten teologiskt högutbildad elit – ett avant gard – ska predika ut vad som ska gälla, tyckas och tänkas.

Vi socialdemokrater står i stället för folkkyrkolinjen. Där vi ser värdet och styrkan i de många medlemmars åsikter och tankar.

2. Synen på kvinnor, HBTQ-personer och personer tillhörande andra religioner.

Det finns fortfarande krafter som vill medverka till olikabehandling i kyrkan på grund av kön och sexuell läggning. För oss socialdemokrater är det alltid angeläget att stå upp för allas lika värde och rätt. Likaså finns det motstånd mot den religionsdialog som Svenska kyrkan tillsammans med andra samfund i Sveriges Kristna Råd för. Vi står upp för en öppen kyrka som möter samhället och den verklighet vi lever i.

3. Kyrkans roll i världen.

Sverigedemokraterna och frimodig kyrka gör gång efter annan gemensam sak i synen på kyrkans betydande internationella arbete. Där vill de att man ska göra skillnad på utsatta grupper. De vill rikta in sig på att hjälpa utsatta kristna.

Detta går vi till val på i kyrkovalet 2017

Partiprogrammet och Öppna kyrkan

I likhet med alla andra politikområden, utgår den socialdemokratiska kyrkopolitiken från vår gemensamma övertygelse om alla människors lika värde, rätt och ansvar och partiprogrammets beskrivning av hur vi som politisk folkrörelse vill skapa ett välfärdssamhälle som präglas av frihet, jämlikhet och solidaritet.

Det grundläggande motivet till Socialdemokraternas kyrkopolitiska engagemang utvecklas i programmet **Öppna kyrkan**, som är antaget av partistyrelsen. Under rubriken ”Därför är Svenska kyrkan viktig för socialdemokratin” står det bland annat:

”En öppen folkkyrka ska ha plats för alla, oavsett var man befinner sig på trons väg. I Svenska kyrkan finns plats för både troende, sökande och dem som av andra skäl vill stödja kyrkan. Det centrala i kyrkans budskap om människovärdet sammanfaller med socialdemokratins grundsyn. Med sina värderingar om frihet, jämlikhet och solidaritet ser socialdemokratin det naturligt att vara en ideologisk plattform och aktiv partner för en demokratisk folkkyrka. Svenska kyrkan måste vara en angelägenhet för de många, inte enbart för de få.”

Detta är motivet till att mer än 6 600 av Socialdemokraternas partimedlemmar är kyrkopolitiker.

Socialdemokraternas program inför kyrkovalet 2017

Inför kyrkovalet 2017 har partistyrelsen, på förslag av kyrkomötesgruppens styrelse och efter avstämning på Kyrkopolitiskt forum den 1 oktober 2016, antagit ett valprogram. Det är vårt löfte om vad Socialdemokraterna tänker verka för inom Svenska kyrkan i hela landet:

Du hittar hela valprogrammet sist i den här promemorian.

Lokala valprogram för församlingar och pastorat

Kyrkovalet kan sägas vara det mest lokala valet av alla, vilket bevisas bara av det faktum att det år 2013 ägde rum cirka 850 val på församlingsnivå att jämföra med att de svenska väljarna år 2014 hade att rösta i ett av 290 kommunfullmäktigeval. Även med cirka 800 församlingar och pastorat med kyrkofullmäktige, som blir fallet 2017, kommer de kyrkopolitiska frågorna nära människor.

Tanken med det kyrkopolitiska program som partistyrelsen har antagit, är att det ska vara till hjälp för s-föreningar och arbetarekommuner som tar fram lokala kyrkovaletprogram för sina församlingar och pastorat. Det är här partiet kan fånga upp människors drömmar, oro, behov och önskemål och omsätta dem i konkreta socialdemokratiska förslag för att Svenska kyrkans verksamhet på orten ska bli ännu bättre. Här finns också kopplingen till lokal samhällsgemenskap.

Vid sidan om att vi har en egen socialdemokratisk lista till kyrkovalet är det också viktigt att vi har ett lokalt valprogram. Det ökar engagemanget och ger större möjligheter till ett bra resultat i valet.

Arbetet med att ta fram partiets lokala kyrkovaletsprogram, erbjuder ett tillfälle att engagera fler medlemmar kyrkopolitiskt, men även att värva nya medlemmar till partiet.

Att fatta beslut om kyrkovaletsprogrammet på s-föreningens eller arbetarekommunens möte är också ett bra sätt att involvera så många som möjligt i denna del av Socialdemokraternas arbete. I flera partidistrikt är stiftsprogrammet föremål för diskussion och beslut på distriktsstyrelsen eller distriktskongressens möte.

Fastställande och inrapportering av S-listorna

Ombud, företrädare och kontaktpersoner

De personer som på olika nivåer har rätt att för Socialdemokraternas räkning rapportera in listor samt beställa valsedlar etc. från Svenska kyrkan, kallas ombud, företrädare respektive kontaktpersoner. Funktionen är densamma, men titeln varierar mellan nivåerna:

Partiorgan	Kyrkligt organ	Titel
Partistyrelsen	Kyrkokansliet i Uppsala	Ombud
Partidistrikt	Stiftskansliet	Företrädare
Arbetarekommun	Församling/pastorat	Kontaktperson

Socialdemokraternas nationella **ombud** är Lars G Linder med Moa-Lisa Fransson som ersättare. Lars nås på lars.linder@socialdemokraterna.se eller 0730-86 84 30.

Nytt för detta val är att alla valsedlar ska registreras via <http://gkand.svenskakyrkan.se>. Det nationella ombudet registrerar en eller flera företrädare för varje stift. Företrädaren har därefter möjlighet att utse Kontaktpersoner som får delegation att registrera valsedlar för kyrkofullmäktigevalen. Via gkand-systemet får vi goda möjligheter att ta fram korrektur på valsedlarna, och kan därefter också beställa sådana via systemet.

Viktigt att notera är att vid sidan om den digitala registreringen i gkand, ska också varje kandidat för varje val som den ställer upp i dessutom skriva under en kandidatförklaring. Den ska skickas in till stiftskansliet i god tid innan den 15 april. Utan en underskriven kandidatförklaring går det inte att kandidera i valet.

Vad krävs för vi ska lyckas?

Målet är att Socialdemokraternas organisatoriska arbete och kampanj inför kyrkovalet ska kännetecknas av följande:

- Hela partiet – s-föreningar, arbetarekommuner, partidistrikt och partistyrelsen – arbetar aktivt och systematiskt för att Socialdemokraterna ska vinna kyrkovalet.
- Kyrkovaalrörelsen används som tillfälle att utveckla Socialdemokraternas metoder för mobilisering av S-sympatisörer inför valrörelserna 2018 och 2019.
- Kyrkovaalrörelsen bedrivs som folkrörelsearbete, där alla som vill bidra till partiets kampanj uppmuntras.
- Socialdemokraternas kampanj inför kyrkovalet visar människor – såväl de som tillhör Svenska kyrkan som de som inte är medlemmar – att vårt parti står för kompetens, engagemang och öppenhet.
- Facklig-politisk samverkan med Kommunal prioriteras och SSU:s och Tro och solidaritets engagemang i kyrkovalet tas tillvara.

Vårt uppdrag är att inte få färre röster detta val

2013 fick socialdemokraterna nästan exakt 200 000 röster i kyrkomötesvalet. Uppgiften och uppdraget till detta val är att få minst lika många röster som då. Antalet tillhöriga/medlemmar i Svenska kyrkan har minskat något sedan förra valet, och lyckas vi behålla lika många röster som vid förra valet, kommer det att vara en framgång.

Vi kan anta att omkring 65 000 av partiets medlemmar också är med i Svenska kyrkan och har rösträtt. Om var och en av dem tar med sig ytterligare två-tre personer till vallokalen som också röstar S, så kommer uppdraget att lyckas. Det handlar alltså om att mobilisera socialdemokrater att gå och rösta.

Vad höjer mobiliseringsgraden för S?

Erfarenheten från tidigare kyrkovalet talar sitt tydliga språk. De mest avgörande faktorerna för Socialdemokraternas förmåga att mobilisera S-sympatisörer att rösta i kyrkovalet är följande.

- **Vi ställer upp med en egen S-lista på lokal nivå, tar fram många kandidater med skiftande bakgrund, gärna några kända kommunalpolitiker.**
- **Våra ledande företrädare på partiets olika nivåer framhåller vikten av att aktivt arbete i kyrkovalet och ser till att insatserna planeras väl.**
- **Vi använder våra interna kanaler för kommunikation med de egna medlemmarna och tar vara på våra nätverk inom arbetarrörelsen.**

- Vi inriktar våra utåtriktade kampanjinsatser i kyrkovalet på de kommundelar och bostadsområden där de många S-sympatisörerna finns.
- Våra kandidater i kyrkovalet får stöd av partikamraterna och återgäldar det genom att ta ett stort personligt ansvar för att få folk att gå och rösta.
- Vi fortsätter mobiliseringsinsatserna ända in i mål, det vill säga även den söndag då det är kyrkoval, eftersom många helt enkelt glömmer bort det.

Den centrala frågan när det gäller att mobilisera S-sympatisörerna att rösta i kyrkovalet är ”**Hur?**”. De arbetarekommuner som i sin lokala miljö finner svaret och omsätter det i handling gör också ett mycket bra resultat.

Nomineringsgrupperna med mer eller mindre tydliga kopplingar till de borgerliga riksdagspartierna förlorar många röster i kyrkovalet till grupper som är, eller kallar sig, ”partipolitiskt obundna”. Det ska vårt parti inte göra.

Tidplan för kampanjförberedelser

Period	Partistyrrelse	Partidistrikt	Arbetarekommun
Januari-Mars 2017	Valhandbok för kyrkovalet tas fram	Valplaner tas fram på regional nivå	Valplaner tas fram på lokal nivå Arbetarekommuner och S-föreningar funderar på vilka metoder som är mest användbara för att få partimedlemmar, LO-medlemmar och S-sympatisörer att rösta i kyrkovalet.
Februari-april 2017	Kommunikationsplan för kyrkovalet Partistyrrelsen tar fram en övergripande kommunikationsplan för kyrkovalet, med fokus på metoder och kanaler som kan användas av enskilda kyrkovalskandidater och medlemmar.	Fastställande av valsedlar till kyrkomötet och stiftsfullmäktige	Fastställande av valsedlar till församlingar/pastorat
VÅREN 2017	Kyrkovalshemsida och sociala medier Socialdemokraternas nationella hemsida och Facebooksida för KYRKOVAL 2017 går online i samband med Första maj.	Fortsatt planering av kyrkovalrörelsen Partidistriktet gör upp en plan för hur och när kyrkovalet ska börja synas på regionala hemsidor och Facebooksidor	Fortsatt planering av kyrkovalrörelsen Se ovan. Första maj Kyrkovalet nämns och uppmärksammas på förstamajfirandet.
EFTER FÖRSTA MAJ 2017	Central utbildning av KM-kandidater Den 5-7 maj genomförs central utbildning av Kyrkomöteskandidater. Inbjudan skickas till toppkandidaterna på alla kyrkomöteslistor.	Regional utbildning av nyckelpersoner Partidistriktet tar ansvar för utbildning av kandidaterna (om inte delegerat till AK). Särskilt fokus på list-ettorna och unga kandidater.	Ansvarstagande på församlingsnivå Arbetarekommunen utbildar kandidaterna och ställer tydliga krav på den som står etta på varje lista att ta stort ansvar för stöd och coachning till övriga kandidater.
SOMMAREN 2017	Kyrkovalet uppmärksammas i den interna medlemsinformation.		

Period	Samordnat mellan alla nivåer	
Andra halvan av AUGUSTI	Regionala valupptakter Partidistriktet går igenom metoderna för S-mobilisering repeterar ansvarsfördelningen mellan organisationsnivåer och personer.	
VECKA 34–35	Lokala valupptakter Arbetskommunerna sätter igång effektiva och roliga metoder för mobilisering av medlemmar och S-sympatisörer på orten.	
VECKA 35–37	Kyrkovalskampanj med fokus på S-mobilisering Vi genomför de planerade aktiviteterna för mobilisering av S-sympatisörer, till exempel dörrknackning hos partiets egna medlemmar och goda grannar till dessa, hjälp med förtidsröstning, bokning av valskjuts på valdagen, påminnelser via medlemsbrev, e-post, SMS och telefonsamtal, artiklar/annonser i fackföreningarnas medlemsblad, krysskampanjer för lokala kandidater, SSU:are, kommunalare eller andra som presenterar sig tre och tre. En avgörande betydelse har också Facebook, där partiets medlemmar och förtroendevalda i kommuner, landsting och riksdag hjälper till att sprida röstuppmaningar i sina nätverk. Kandidaterna skildrar sina kampanjinsatser i bild och text, sprider foton och artiklar.	
Lördagen den 16 SEPTEMBER	SMS-påminnelse till alla medlemmar	Push för kyrkovalet på ev. arrangemang av typen "Ett år kvar till valet!"
Söndagen den 17 SEPTEMBER	SMS-påminnelse till alla medlemmar	KYRKOVAL Mobiliseringsaktiviteter in i det sista!
Måndagen den 18 SEPTEMBER	Vi kommunicerar framgång och riktar oss utåt i Höstkampanjen Kontakta media och visa hur kartan blev ännu rödare i kyrkovalet! Låt engagemanget fortsätta i partiets höstkampanj, och delta i arbetet för ett starkare och framtidsorienterat folkrörelseparti.	

Arbetarekommunens planering av kyrkovalet

Partistyrelsens kampanjarbete

Den nationella valrörelsen kommer i hög utsträckning att vara inriktad på digitala medier, framförallt Facebook. Här kommer vi att sprida kampanjmaterial som kan delas vidare. Dessutom kommer vi att utarbeta underlag för egna lokala Facebook-kampanjer.

Vidare kommer partiexpeditionen att utarbeta några foldrar som kan användas i kampanjarbetet. En mallfolder kommer också att finnas i kampanjverktyget, där det finns möjlighet att tillsammans med det nationella budskapet också föra fram såväl regionala som lokala frågor.

Partidistriktens valplaner är utgångspunkten

Utifrån Svenska kyrkans regelverk för kyrkovalet samt de av partistyrelsen samordnade processerna, utformar partidistriktet sina valplaner. Där anges bland annat ansvarsfördelningen mellan partidistriktet och arbetarekommunerna, vilket i sin tur är utgångspunkten för respektive arbetarekommuns aktivitetsplan för kyrkovalet 2017.

Nedan följer en planeringshjälp för arbetarekommunerna, grundad på partistyrelsens erfarenhet från tidigare kyrkovalet. Detta ska ses som goda råd. Om det egna partidistriktet har valt ett annat upplägg i sin valplan går detta naturligtvis före.

Därför samverkar vi fackligt-politiskt

Samverkan mellan Socialdemokraterna och LO och dess förbund bygger på att organisationerna har olika uppdrag och olika roller, men samma värderingar som grund för sin politik och sitt agerande. De grundläggande värderingarna om jämlikhet och solidaritet samt ömsesidig respekt och förtroende har varit och måste också fortsättningsvis vara grunden för den facklig-politiska samverkan.

I Svenska kyrkan finns mer än 20 000 anställda. Av dessa är omkring 6 000 anslutna till Kommunal. Många är de som är anställda av de entreprenörer som Svenska kyrkan handlar upp, inte minst inom bygg- och fastighetssektorn. En av våra punkter i valprogrammet handlar om att vi vill att Svenska kyrkan ska bli Sveriges bästa arbetsgivare. Det är det dessvärre en bra bit. Vi tar under den punkten också upp vår strävan att upphandlingar som görs inom Svenska kyrkan ställer krav på vettiga arbetsvillkor också för entreprenörernas anställda.

Som socialdemokrater ska vi värna den goda samverkan vi har med fackföreningsrörelsen, och se till att såväl ge dem möjligheter att framföra synpunkter i det politiska programarbetet, men dessutom självklart att se till så en bra facklig-politisk samverkan ger oss den bästa möjligheten till ett bra kampanjarbete.

Planeringshjälp för arbetarekommunens styrelse

Det viktigaste som arbetarekommunens styrelse kan göra för att lyckas i kyrkovalet är att:

1. låta ta fram lokala kyrkovalsprogram som engagerar
2. rekrytera kandidater som våra väljare har förtroende för
3. analysera partiets lokala väljarpotential och planera noggrant
4. använda effektiva metoder för att mobilisera S-sympatisörerna

Ta fram lokala kyrkovalsprogram som engagerar!

Vad?	Vem?	När?
Sätt igång programarbetet på lokal nivå Arbetarekommuner och S-föreningar påbörjar, utifrån Socialdemokraternas nationella manifest, utarbetandet av lokala valprogram för pastorat och församlingar, gärna i dialog med dem som bor i området.	Namn	Datum
Anta kyrkovalsprogram på partimöten Kommunvisa/pastoratsvisa/församlingsvisa kyrkovalsprogram fastställs och inarbetas i det samordnade valmaterialet som nationell nivå erbjuder alla att använda sig av. Alternativt att man gör ett helt eget.	Namn	Datum

Steg på vägen

- Ta del av Socialdemokraternas kyrkopolitiska program, som kan användas lokalt och formulera konkreta vallöften genom.
- Ta del av partidistriktets valplan och se vad som gäller för programarbetet på stiftsnivå.
- Leta fram broschyrer och artiklar från kyrkovalet 2013 och se om det finns texter som ni kan återanvända när ni tar fram ert lokala kyrkovalsprogram för 2017.
- Besök www.socialdemokraterna.se/svenskakyrkan och klicka runt bland materialet där.

Analysera partiets lokala väljarpotential och planera noggrant

Vad?	Vem?	När?
Utse en valledare för kyrkovalet Bestäm er för om arbetarekommunen ska ha samma valledare för kyrkovalet som för de andra valen eller om ni ska utse en särskild.	Namn	Datum
Skaffa er koll på var S-sympatisörerna finns Arbetarekommuner och S-föreningar och gör enkla analyser över var de många S-sympatisörerna finns.	Namn	Datum
Utveckla metoderna för S-mobilisering Arbetarekommuner och S-föreningar funderar på vilka metoder som är mest användbara för att få partimedlemmar, LO-medlemmar och andra S-sympatisörer att rösta i kyrkovalet.	Namn	Datum
Använd förstamajfirandet Kyrkovalet nämns och uppmärksammas på förstamajfirandet, där en stor andel av alla S-sympatisörerna deltar varje år. Kandidaterna i kyrkovalet uppmanas särskilt att vara synliga.	Namn	Datum
Utbilda alla kyrkovaletskandidater Arbetarekommunen utbildar kandidaterna och ställer tydliga krav på den som står etta på varje lista att ta stort ansvar för stöd och coachning till övriga kandidater.	Namn	Datum
Grunda för kyrkovalet bland medlemmarna Eftersom kyrkovalet handlar om att mobilisera de egna medlemmarna i första hand, utnyttjar arbetarekommunen och S-föreningarna varje lämpligt tillfälle att informera om kyrkovalet.	Namn	Datum
Ta fram en konkret aktivitetsplan Ingen förväntar sig att arbetarekommunerna ska skriva långa dokument. För att vinna kyrkovalet behövs det en konkret aktivitetsplan med tydlig ansvarsfördelning. Använd gärna mallen nedan!	Namn	Datum

Steg på vägen

- Ta del av partidistriktets valplan och se vad som gäller för kyrkovalskampanjen, vilket stöd ni kan få på arbetarekommunnivå och vem ni ska vända er till med frågor och idéer.
- Ta del av den nationella valhandboken för att få tips och inspiration kring hur man kan lära sig av erfarenheterna från tidigare kyrkoval för att skapa en effektiv kampanj 2017.
- Ta vara på alla erbjudanden från partidistriktet om utbildning av valledare och kandidater – i en valrörelse med så små ekonomiska resurser är antalet engagerade det viktigaste.
- Besök www.socialdemokraterna.se/svenskakyrkan och klicka runt bland materialet där. Materialet hittar du på sidan ”Material” under ”Vår politik”.
- Delta i Kyrkoval 2017-kampanjen online – Socialdemokraternas nationella insats för att öka mobiliseringen av S-sympatisörer genom Facebook och andra sociala medier.
- Utnyttja era kontakter med andra arbetarekommuner, Kommunal, SSU och övriga delar av arbetarrörelsen för att få råd och hjälp att utveckla mobiliseringsmetoder.

Använd effektiva metoder för att mobilisera S-sympatisörer!

Vad?	Vem?	När?
Delta i den regionala valupptakten Partidistriktet går igenom metoderna för S-mobilisering och repeterar ansvarsfördelningen mellan organisationsnivåer och personer. Delta med så många representanter som möjligt.	Namn	Datum
Anordna lokala valupptakter Sätt fart på effektiva och roliga metoder för mobilisering av medlemmar och S-sympatisörer på orten genom att anordna en lokal valupptakt i arbetarekommunen (och i S-föreningen).	Namn	Datum
Bedriv en effektiv mobiliseringsvalrörelse Engagera så många partimedlemmar som möjligt i arbetet med att vinna kyrkovalen den 15 september – en skjuts framåt för hela socialdemokratin inför de val som väntar 2014.	Namn	Datum

Steg på vägen

- Gå loss på tabellen på nästa sida och se om det är några av exemplen som ni tycker verkar intressanta och vilka fler idéer ni får.
- Besök regelbundet vår kyrkovalshemsida och på Facebook där vi ska sprida goda metoder mellan partidistrikt och arbetarekommuner.

UNDERLAG FÖR ARBETAREKOMMUNENS AKTIVITETSPLAN I KYRKOVALET 2017

Några förslag till metoder för att mobilisera medlemmar och S-sympatisörer

	Namn	Datum
Ring till alla medlemmar Använd kyrkovalrörelsen som ett sätt att ta kontakt med alla arbetarekommunens medlemmar. Naturligtvis för att uppmana till deltagande i valrörelsen och att rösta, men använd också tillfället för att stämma av andra angelägna frågor.		
Medlemsinformation Uppmana till deltagande i kyrkovalet i all intern medlemsinformation via e-post etc.		
Sociala medier Använd Facebook och Twitter för att skapa en känsla av att S är på gång i kyrkovalet		
Förtidsröstning Sprid generöst med information om exakt var och när man kan förtidsrösta i kyrkovalet. Förtidsröstning kan ske i samtliga vallokaler under perioden 4-17 september, alltså också på valdagen.		
Brevröstningspaket Ta med brevöstningspaket på S-möten, till Kommunals expedition, SSU-lokalen etc.		
Dörrknackning hos S-medlemmar Knacka dörr hos våra egna partimedlemmar och lämna en röd ros med röstuppmaning		
Skaffa lokalkännedom Be partimedlemmarna om råd när det gäller vilka grannar som skulle uppskatta kontakt		
Material- och rosutdelning Dela ut material/rosor med röstuppmaning där det bor eller arbetar många S-sympatisörer		

Samarbeta med facket Be Kommunal och andra LO-förbund att informera sina medlemmar om kyrkovalet	Namn	Datum
Bedriv krysskampanjer Uppmuntra S-föreningar, SSU, Kommunal och andra att bedriva egna krysskampanjer	Namn	Datum
Aktivera kandidaterna Begär att varje kandidat ska sätta upp ett eget mål för hur många väljare som ska mobiliseras	Namn	Datum
Erbjud valskjuts och annan hjälp Ring runt till medlemmarna när det närmar sig kyrkovalet och erbjud valskjuts eller annan hjälp	Namn	Datum
Skicka e-post när det närmar sig Mejla en röststoppmaning till medlemmar med tydlig information om var och hur man röstar	Namn	Datum
Fortsätt att mobilisera ända in i mål Ordna ringkedjor, SMS-kedjor och andra enkla mobiliseringsaktiviteter på själva valdagen	Namn	Datum

Kyrkopolitiskt program 2018-2021

Stora delar av den svenska välfärden har sina rötter i den kyrkliga verksamheten. Skolan, sjukvården och den sociala verksamheten startades i hög utsträckning av kyrkan. Successivt har sedan dessa verksamheter blivit en del av den skattefinansierade välfärden. Från att ha varit formellt ansvarig för stora delar av det som kommit att bli välfärdsverksamheter, förändrades kyrkan till att bli en pådrivande kraft för att kristna värderingar ska påverka samhället och dess institutioner. Från tid till annan har Svenska kyrkan spelat en mycket aktiv roll i att förändra delar av den förda samhällspolitiken. Exempel på detta är rollen som pådrivare i frågor om internationellt bistånd. Samtidigt har kyrkan funnits på plats där människor far illa och andra delar av samhället lämnat dem utanför.

Parallellt med förändringen i den verksamhet som kyrkan ansvarade för skedde en annan stor förändring, en omvandling från statlig överhetskyrka till demokratisk folkkyrka, med fast förankring i folkdjupet. Styrningen av Svenska kyrkan är nu ett gemensamt ansvar för de förtroendevalda och de anställda.

Den öppna folkkyrkan har kommit att bli en viktig del av den svenska modellen, där solidariteten och öppenheten mot omvärlden är en självklarhet. För oss är det angeläget att kyrkan också i framtiden ska finnas för alla sina medlemmar, inte bara dem som ofta deltar i gudstjänstlivet, utan alla som bor inom församlingen. En öppen folkkyrka ser sig själv, grannen, världen och vill vara en del av både samtiden och framtiden.

Mot det synsättet står en annan inriktning, där kyrkan istället ska sluta sig från omvärlden och rikta sitt fokus inåt. Det finns de som vill vrida klockan tillbaka, där människors lika värde och rätt ifrågasätts, och där rätten för varje individ att finnas helt och fullt sätts i fråga; En kyrka där homosexuellas rättigheter inte respekteras, där kvinnors och mäns lika värde ifrågasätts och där de många medlemmarnas röster inte blir hörda.

Vi socialdemokrater vill bygga vidare på den framgångsväg den öppna folkkyrkan är. För oss har den Svenska kyrkan en viktig roll att spela i det nya folkhem som socialdemokratin vill bygga för framtiden. Vi Socialdemokrater vill att Svenska kyrkan skall vara en modern folkkyrka, som utstrålar framtidstro och är öppen mot världen.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för:

En öppen och välkomnande folkkyrka

En öppen folkkyrka ska ha plats för alla, oavsett var man befinner sig på trons väg. Det ska vara enkelt att få kontakt med Svenska kyrkan, och kyrkan ska finnas nära till hands. Svenska kyrkan ska erbjuda ett rikt och varierat gudstjänstliv.

Särskilt angeläget är att stärka och utveckla det omfattande frivilligarbetet, liksom att värna det engagemang för kyrkan som finns bland de förtroendevalda på alla nivåer i kyrkan.

En öppen folkkyrka stimulerar och värnar också det mellankyrkliga – ekumeniska arbetet där teologiskt utbyte ger näring åt Svenska kyrkans egen utveckling.

Vår folkkyrka är också en central kulturbärare, inte minst när det gäller musik, till exempel i gudstjänstlivet. Den rika musikverksamheten ska utvecklas i takt med kyrkan, och de många körerna har en viktig roll i kyrkans liv.

- **Alla ska vara välkomna till kyrkan**

Svenska kyrkan ska vara en öppen och välkomnande folkkyrka. Verksamheten ska alltid organiseras och genomföras på sätt och metoder som öppnar dörrar och inte stänger ute.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *All verksamhet ska ha ett inkluderande perspektiv.*
Vi vill att Svenska kyrkan ska vara öppen, både för den som är troende, tvivlande och för den som är mer sökande. Här ska alla känna sig välkomna och värdefulla.
- *All barnverksamhet ska vara avgiftsfri.*
En öppen och välkomnande folkkyrka stänger ingen ute med avgifter. Särskilt viktigt är det att Svenska kyrkans verksamhet för barn och unga erbjuds alla utan krav på att betala.
- *Inga avgifter ska vara kopplade till konfirmation*
Tonårens sökande ska inte hindras av påkostade konfirmationsundervisningar. Svenska kyrkans konfirmationsundervisning ska alltid och överallt vara avgiftsfri.

- **Kyrkan – självklar och enkel att nå när den behövs**

För många är Svenska kyrkan den man söker sig till vid särskilt viktiga tidpunkter i livet. Det kan handla om dop, konfirmation, vigslar och begravningar, men också när livet ställer särskilt stora krav. Likaså är Svenska kyrkan en plats för många människor att växa och utvecklas, såväl genom ett rikt och varierat gudstjänstliv som i annan kyrklig verksamhet.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Göra det lättillgängligt med dop, konfirmation, vigslar, begravningar.*
Kyrkan ska vara lättillgänglig och erbjuda stämmingsfulla gudstjänster, oavsett medlemmarnas ekonomiska förutsättningar.
- *Församlingshemmen som används ska tas tillvara för det lokala civilsamhället.*
Svenska kyrkans lokaler, inte minst församlingshemmen, är en viktig resurs för hela lokalsamhället. Behovet av lokaler måste systematiskt gås igenom, och de som ska användas ska också erbjudas till övrigt föreningsliv. Därigenom får kyrkan möjlighet att presentera sig och samtidigt bidra till samhället.
- *Att kyrkan ska vara relevant både i tradition och förnyelse.*
Kyrkan bärs upp och fram av en lång tradition, som ska vårdas. Traditioner måste förenas med förnyelse, för att bevaras och vara relevanta.

• **Stärkt kulturarbete**

Svenska kyrkan är en central kulturbärare. Genom historien har det skapats många stora musikaliska verk som bidrar till en levande kyrka. Många musiker har fått sitt intresse väckt och sin första musikaliska bildning i kyrkan. Körsången betyder mycket för församlinglivet. Det är ett viktigt sätt att sprida evangeliet. På senare tid har även andra konstnärliga uttrycksformer, såsom teater och dans funnit sin plats i kyrkan. Dessa nya konstarter bör ges möjligheter att utvecklas och verka inom kyrkorummet.

Också det viktiga kulturarv som kyrkobyggnader och kyrkogårdar utgör måste vårdas och vara öppna för människor.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Stimulera den ideella musikverksamheten.*
Svenska kyrkans ideella musikverksamhet är omfattande och viktig, och all ideell verksamhet ska stimuleras. Möjligheten att vara med i körverksamhet och annan musikverksamhet ska erbjudas brett och inkluderande.
- *Kyrkan ska välkomna externa kulturarrangörer.*
Svenska kyrkans lokaler och kyrkorum är ofta ett utmärkt ställe för konserter och andra kulturarrangemang. Vi vill ha en kyrka som är öppen och välkomnande, också för andra kulturarrangörer.
- *Kyrkor och kyrkogårdar ska vårdas och vara öppna.*
De svenska kyrkogårdarna och begravningsplatserna besöks av i stort sett alla svenskar. De är en del av kulturarvet, och ska vårdas och hållas öppna och välkomnande till andakt, kontakt och sorgearbete.

En kyrka som står upp för alla människors lika värde och rätt

Att stå upp för människovärdet och ta ansvar för skapelsen är grundläggande för Svenska kyrkan. Det innebär att kyrkan ska bejaka alla former av mellanmännisklig samvaro som är ett ömsesidigt uttryck för kärlek. Likaså ska kyrkan stå upp för allas rätt till sin etniska, könsmässiga och religiösa identitet. Varje människa ska ha rätten att definiera sig själv, i samspel med andra. I en tid där populismen och extremismen ökar i vårt samhälle, och många ställer grupp mot grupp, är det viktigt att vi har en kyrka som inte ställer människor mot varandra. Svenska kyrkan ska med respekt stå upp för religionsdialogen och toleransen. Ständigt måste kampen mot islamofobi och antisemitism tas. I den kampen ska Svenska kyrkan vara en god förebild.

• **Stärkt socialt arbete**

Ett starkt socialt engagemang är en av Svenska kyrkans tydligaste kännetecken. Att finnas till för och stå upp för sin nästa avspeglas tydligast inom diakonin, kyrkans sociala arbete. I en tid då klyftorna i samhället har ökat ställer det större krav på kyrkan.

Den sociala verksamheten till stöd för utsatta ska oförtröttligt fortsätta och utvecklas, för att alltid vara i takt med tiden. Den senaste tidens stora migration, då vi fått hälsa många nyanlända välkomna till Sverige, ställer också krav på en starkt verksamhet till stöd för såväl dem som väntar på sitt asylbeslut som de som fått sitt besked om asyl. Svenska kyrkan ska aldrig tveka, utan tvärtom alltid stå upp för människovärdet.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Utveckla arbetet till stöd för nyanlända och vara en tydlig röst för medmännisklighet.*
Svenska kyrkan ska både i ord och handling tydligt stå upp för asylrätten och människovärdet.
- *Medmänniskor ges stöd utifrån deras behov.*
Svenska kyrkan ska finnas där människor har behov av stöd, och inte väja för det svåra.
- *Utveckla kyrkans roll i välfärden.*
Den svenska modellen bygger på solidaritet och ett starkt folkrörelseengagemang. Där välfärden inte räcker till ska Svenska kyrkan, i enlighet med evangeliet, i handling också bidra till upprättelse och rättvisa.

• **Säg ifrån när människovärdet kränks**

Varje människas värde är okränkbart och heligt. Svenska kyrkan ska tydligt och klart stå upp för varje människas rätt och värde.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Stå upp för HBTQ-personers rätt och motarbeta alla former av kvinnoprästmotstånd.*
Trygghet för HBTQ-personer och deras självklara rätt till fullt och komplett deltagande i all kyrklig verksamhet är viktigt. Arbetet med detta måste stärkas. Inte minst måste rätten att ingå samkönade äktenskap stärkas genom att aktivt motverka alla de diskriminerande strukturer som kvarstår i såväl kyrka som samhälle. Allt motstånd mot kvinnor som är präster är oacceptabelt och måste upphöra.
- *Stå upp mot rasism och religionsförtryck.*
Varje gång en människa, eller en grupp av människor, förtrycks eller kränks med hänvisning till etnicitet eller religion, ska Svenska kyrkan säga ifrån. Religionsdialogen som Svenska kyrkan bedriver är aktiv och ska vidareutvecklas. I kyrkans egen verksamhet ska alla oavsett bakgrund känna sig välkomna och inkluderade.
- *Det internationella engagemanget ska vara fortsatt starkt.*
Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Vi vill bidra till ett fortsatt starkt engagemang i internationell biståndsverksamhet, liksom ett aktivt deltagande i internationella hjälporganisationer.

- **Vårda skapelsen**

Vår uppgift är att lämna över en jord med rent vatten och ren luft till kommande generationer. Svenska kyrkan ska vara ett föredöme i arbetet med energieffektiva och klimatsmarta lösningar, samtidigt som det måste ske med varsamhet för att bevara kulturarvet.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Andelen miljömärkt el som används av Svenska kyrkan ska öka varje år.*
Användningen av förnybar och miljömärkt energi har stor betydelse för vår klimatpåverkan. Utsläppen av koldioxid och andra miljöbelastningar minskar radikalt med ökad användning av förnybar och miljömärkt el.
- *Kyrkor och andra kulturhistoriskt viktiga byggnader ska renoveras på ett sätt som både slår vakt om kulturvärden och minimerar miljöbelastningen.*
Energieffektiva lösningar får inte ställas mot behovet av att kulturarvet värnas.. Svenska kyrkan ska utveckla metoder för att stödja såväl kulturvården som miljön när kyrkor och andra fastigheter renoveras.
- *Fairtrade-varor ska vara en självklarhet i hela Svenska kyrkan.*
Fairtrade-märkningen tillförsäkrar att varan tillverkats med hänsyn såväl till människovärdet som med högt ställda miljökrav. Svenska kyrkans engagemang i Fairtrade-Sverige ska fortsätta och fördjupas.

En kyrka som vill vara Sveriges bästa arbetsgivare

Mer än 20 000 personer är anställda inom Svenska kyrkan. Därmed är Svenska kyrkan en stor arbetsgivare, vilket ställer krav på en utvecklad arbetsgivarpolitik. Anställda har rätt till en god arbetsmiljö, möjligheter till utveckling och kompetensförstärkning. Unga ska uppleva Svenska kyrkan som en bra och intressant arbetsgivare. Dessutom upphandlar kyrkan tjänster från andra arbetsgivare för stora summor. Också för dem som arbetar hos dessa leverantörer ska kyrkan ställa krav på bra arbetsvillkor.

• **Stärk människan**

Svenska kyrkan ska bli bättre som arbetsgivare. Vi ska inte läsa i tidningarna om hur personal far illa, utan om hur kyrkan går i täten som en god och tydlig arbetsgivare.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Skapa ett gott arbetsklimat och stärka det förebyggande arbetsmiljöarbetet.*
Svenska kyrkans anställda drabbas i alldeles för hög utsträckning av utbrändhet. Det förebyggande arbetsmiljöarbetet måste stärkas för att motverka detta.
- *Alla anställda ska ha rätt till kompetensutveckling för att stärka både människan och kyrkan.*
Varje medarbetare i Svenska kyrkan ska ha möjligheter att växa och utvecklas, därför ska kompetensutveckling alltid vara en levande och självklar del för alla yrkeskategorier.
- *Utveckla ett jämställt ledarskap.*
Behovet av att utveckla ett ledarskap där män och kvinnor ges likvärdiga förutsättningar är fortfarande stort, trots många års debatt och arbete. Särskilda insatser behövs fortfarande.

• **Ungdomar och framtidens kyrka**

Svenska kyrkan ska vara relevant för den unga generationen. Det handlar om att välkomna unga in i den kristna gemenskapen, men också att möjliggöra för fler unga att bli förtroendevalda. Svenska kyrkan ska också i ökad utsträckning erbjuda unga möjligheten till ett första steg in på arbetsmarknaden. Ett självklart inslag i det ska vara att erbjuda sommarjobb.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Ge fler unga möjligheter till sommarjobb och praktikplatser.*
Kyrkogårdsförvaltningen ställer krav på betydande insatser under sommaren. Svenska kyrkan ska erbjuda sommarjobb till skolungdomar. Därmed tar kyrkan ett viktigt ansvar för sammanhållningen i samhället.

- *Satsa på aktiviteter för unga i kyrkan, exempelvis ledarutbildning.*
Dagens unga är framtida medarbetare i Svenska kyrkan. Insatser för att stärka ungas ledarskap är ett strategiskt sätt att både stärka verksamheten idag och att på lång sikt få en tryggad personalförsörjning med hög kompetens och stort intresse.
- *Fler unga ska bli förtroendevalda i Svenska kyrkan.*
Svenska kyrkan behöver av flera skäl en ökad andel förtroendevalda som är unga. Ungar har andra perspektiv och erfarenheter än äldre generationer. Inte minst gäller ungas erfarenhet av dagens arbetsmarknad, vilken behövs för att Svenska kyrkan ska utvecklas till Sveriges bästa arbetsgivare.

- **Handla etiskt och med socialt ansvar**

De varor och tjänster som Svenska kyrkan köper in ska produceras med goda sociala villkor, med hänsyn till klimat och miljö samt så nära som möjligt. Kyrkan har möjligheter att med gemensamma riktlinjer och upphandlingar både kunna få prisvärda inköp och möjlighet att ställa krav på det som köps. Ett gemensamt agerande och tydligt formulerade riktlinjer ger stöd till hela kyrkan.

För socialdemokraterna i Svenska kyrkan innebär det att vi arbetar för att:

- *Kollektivavtal och sociala krav ska vara självklara i kyrkans upphandlingar.*
Det Svenska kyrkan köper ska produceras med bra arbetsvillkor. Ett tydligt sätt att försäkra sig om det är att den som levererar varan eller tjänsten har kollektivavtal. Vid inköp där krav på kollektivavtal inte är tillämpliga ska det ställas krav på goda sociala villkor vid produktionen.
- *Upphandlingsriktlinjer som är enkla och tydliga utarbetas.*
Upphandlingsregler för Svenska kyrkan ska formuleras på ett sådant sätt att de underlättar också för församlingarna att på ett enkelt och effektivt sätt ta sociala hänsyn.
- *Svenska kyrkan ska stödja det lokala och nära.*
Närproducerat och klimatsmart ska vara en av utgångspunkterna för kyrkans inköp. Därför måste upphandlingsregler ge stöd för sådana. Likaså ska självklart ett regelverk ställa krav på höga miljöambitioner och klimatsmarta inköp.